

6 ÅRG.
N:r 22

TIDEVARVET

2 JUNI
1928

TIDEVARVET
N:r 22: 1928

I ha m n?, veckans ledande artikel är skriven med anledning av riksdagens bifall till regeringens förslag till lag om kollektivavtal och arbetsdomstol.

Fru Signe Henschen get genom artikeln Från David till Courbet en vägledning till den intresserade tjänst i den utställning av fransk konst, som för närvarande visas på Nationalmuseum.

Elsa Carlsons bok. Ett dagsverke anmäls av Karin Tegel. P. A. Norsteldt & Söner.

Längshorison ten.

Fogelstadförbundets årsmöte hölls under pingsten på Fogelstad och skildras under rubriken Tredagär.

Från David till Courbet

Utställning i Nationalmuseum av franskt måleri

av SIGNE HENSCHEN

Millet.
Angelus

Att Stockholm verkligen har fått ha en utställning sådan som den nu pågående franska, vartill vi fått låna de kostbaraste konstverk från såväl Musée du Louvre som från andra franska museer och från privat-samlingar, får i och för sig betraktas som något av ett under, vilket också gång på gång framhållits i pressen. Vi ha fått hit utställningen från Köpenhamn, dit den från Frankrike hämtades av ett danskt örlogsfartyg. Sveriges önskan att också få låna samlingen har mötts av idel förståelse, och högsta vederbörande i denna fråga, undervisningsminister Herriot, lär ha varit motvillig för den svenska synpunkten, att många mindre bemädlade, som aldrig kunna resa till Paris på detta sätt skulle få tillfälle att se franska mästerverk. Ty att utställningen rymmer en lång rad mästerverk kan utan tvekan fastslås. Vi ha ofta hört talas om den ojämförliga finessen hos fransk konst, och få nu dessutom reda på, att den period, som är särskilt lysande i Frankrikes konsthistoria, 1800-talets förre hälft, just omfattas av denna utställning. Både nyfikenhet och intresse måste sålunda komma oss att i dessa dagar gå till Nationalmuseum för att njuta och studera. Hur högt vi än spånt våra förväntningar, tror jag, ett, att de skola komma på skam.

När en betraktare — icke varande "av facket" — rör sig i utställningssalarna (två av museets svenska salar ha upplåtits), undrar jag, om han inte känner sig tämligen likgiltig för alla inredningar i skolor, som han eller hon kanske borde hålla reda på för att kunna anse sig själv

som "bildad". Vad bryr man sig egentligen om att skilja på klassicister, romantiker, realister, då det hela flyter samman till en enda brusande symfoni och omsepver med den atmosfär, i vilken människor för 100 år sedan sökte och funno uttrycken för sin idealitets skiftningar. Gränserna mellan de olika riktningarna äro icke alltså så klara, och för oss, som se det hela i långt perspektiv, flyta de ofta samman, så att klassicisten och realisten ter sig ganska mycket som en romantiker, och romantikern i bland som en naiv realist. Oss slår det framför allt, att dessa alla tillhöra samma tid, och djupt sett ha de flesta av dem samma själsliga inriktning, vilka motsatser än samtiden ansett dem vara. Verkligt konst gör ju för övrigt aldrig på en paroll eller ett schema, den går vid sidan av all sådant och överlämnat åt konstvetenskapen att uppställa teorierna. Men, som man vet, äro alla teorier grå. Om livets evigt gröna träd talar emellertid konsten själv.

Utställningsbegynner måhända i första salen med David. Kring den stora duk, som i tidstyfsk och harmonisk gruppering framställer familjen G é r a r d, och där de båda vuxna sönernas sydlandska anletsdrag äro av egendomlig kontrastverkan i den för övrigt trubbiga familjen, samla sig ännu några av mästarens verk. Man möter porträttet av M a r k i s i n n a n d' O r e v i l l i e r s, en delikatess i grått och rött, inför vilken man lätt smälter mot modellens belåtna brenstensbläck, G r ö n s a k s g u m m a n, målade med en kraftfull kärvtvet, som

man kanske inte här visste av, att David kunde ha. D a m i s v a r t, som med tillhjälp av toner i grönt, gult, brunt fått sin förnojd person så förbluffande skickligt återgiven. Skisser till den bekanta N a p o l e o n s k r ö n i n g har sitt kulturhistoriska intresse parat med det måleriska. L u x e m b o u r g t r ä d g ä r d e n andas den fångnes kärlek till livet utanför fängelset. Den är målade under konstnärens fångenskap. Som bekant satt hans fångslid efter sin vän, Robespierres, fall. Han hade för övrigt inom parentes sagt, en otrolig förmåga att i politiken vända kappan efter vinden, och han lyckades alltid göra sig till hovmålare, vare sig hovet var kungligt, republikanskt eller kejserligt. I hans konst finner man emellertid ingenting ostadigt eller ombytligt, där är allt lyckligen avmytt, Davids elev och medutövare i elegans, G é r a r d, är företrädd genom porträtt av en felfritt skön och felfritt skönt målade världsdam. Dessutom finner man en liten utsökt förstudie till den kända bilden av M a d a m e R é c a m i e r och dess tvillingtavla, porträttet av G r e v i n n a n Z a m o i s k a. Tidens dräkter kunna granskas på den lilla duken med M a r s k a l k L a n n e s m a k a o c h b a n n. G é r a r d s teckning i svartkrita av U v g k v i n n a är överras-gående också genom själfullhet. En annan av Davids elever, den illustre Ingres, av sina landsmän i samtid och eftervärld ansedd som inkarnationen av den franska klarheten, kan beundras i ett par av sina berömda porträtt, framförallt i den unga M e l l e R i v i e r e.

Ett pepparkaks-hjärta

I vintras fick jag ett brev, där stod det: Vi bakar pepparkakor för att kunna resa till Fogelstad i pingst. Det var en idé, tänkte jag, en bra idé. Mera kunde jag inte veta. Och så blev det så småningom pingst. Då möttes vi på Fogelstad, och alla hade ordnat på bästa sätt för att få de korta dagarna att räcka till flyttiga resor genom landet och för att de flyttiga pengarna skulle vilja förmå att förtärla för den långa resan, och när vi kom fram till osannan och kamratglädd som fanns på Fogelstad, visste vi att vi hade nått vårt mål.

Men det fanns sex kamrater, som bodde i samma stad, och för dem hade det varit svårt att betvinga omständigheterna därhän, att en Fogelstadsresande kunde bli verkligt. De hade sett sig om till hager och västret för att hitta det rätta sättet. Och eftersom man finner om man söker. Kom det rätta sättet i form av ett pepparkakshjärta. Ty ofta finner man något annat än det man väntat att finna.

Men för de sex kamraterna gick vintern i pepparkakshjärtats tecken. Efter arbetets slut samlades de vecka efter vecka, kväll efter kväll och bakade i tusentals pepparkakor, som de sålde i sin stad. Och när 80,000 pepparkakor upplått genom deras händer flit stod pingsten för dörren och de hade peigat nog till resan. Och den glädje som de hade bakat sig till var inte bara för dem. Den var kamraternas också, ty hör man en gång i hop är det sorgligt att skiljas och gemensamma fester vill helst betras utan luckor i kamraternas.

Troligtvis finns alltid något pepparkakshjärta till hands för var sak i vårt grannskap, som väntar på sin lösning. Det gäller bara att leta rätt på det. Och det sker inte utan att släppa till något av förtjusning och dystköpt lever.

Det kostar mycket förtjusning att besegra alla tvivel om målet är mödan värt. Det alla märkvärdigaste är att den som söker hittar också denna.

Caian.

Hans mästerverk som tecknare, hans kunnighet är lika uppenbar nu som alltid, men kanhända lämnar han trots att yngre brö, en modern betraktare något kylig. "Icke en hand, icke ett finger tecknad ur minnet", skall ha varit ett av hans välpråk-men likväl tycks hans figurpraktikerade. Hans modeller — åtminstone på de härvarande porträtten — ses ansiktsbehandlade ut. Någon i den stilen kunde möjligen också säga om hans dock på ett sätt förträffliga skildring av kvinnoproppens skönhet. Vi finna för på detta hos en modell i naken teaterpose samma i hans livligt uppskattade L a p e t t e v a i g n e s e, där den förtjusande kvinnoryggen är ett lätt tycke av skär marsipangris med smilpropar. Måne detta beror på, att Ingres icke brödde sig mycket om färg, för honom var teckning det enda viktiga. När man i kabinetten, som inrymmer utställningens akvareller, pasteller och teckningar, möter Ingres som ren tecknare, faller man också genast helt till föga och beundrar utan varje skynt av förhåll. Speciellt porträtten i blyeris, alla fulländade, äro sällsynt övertygande och distinkta.

Forts. 4 n d. 4

Svenska Eldbegänselse Föreningens Byrå
Normalmatning 2 Å — Stockholm
Öppen 10—1, 3—4, lörd- o. helgdagsaftnar 10—2
Eldbegänselse — Begravningsförsäkring
Medlemsamtningar — Övrigt
Kontorsvagnen från 150 kr.

Varje förtämlig husmoder länna sin sin tvätt till
Normalmes Tvättanstalt
Riddaregata 14, tel. 76426
Vi mottager all slags tvätt till platsens lägsta priser. Hämtas dagligen.
Specialité: Stårkvätt!

Trianon Hårfång, svart, brun o. ljusbrun. Absolut oskadlig, tvättvatten, färgar icke från sig. Pris 5 kr. Till landsorten med postförskott 7 porto, utan ångivet jämte till. Kärl givas kostnadsfritt och förfäringar besvaras omgående.
MARIA ENQUIST.
Institut för Farsfninlktioner, Plasteriska operationer och Skötselvård.
Grundad på 1890-talet.
Biljoteksg. 6-8. T. 160 68. N. 226-62
STOCKHOLM.

Prenumerera på
CLARTÉ
Tidskrift för socialistisk kultur
Redaktion: fört. Beril Almqvist, fil. kand. Leif Björk, fil. stud. Maustakonow, fört. Karin Boye, ang. utnem. Alf Johansson, adv. Set Silow.
Utkommer med 12 nummer per år. — Penna medlemsavg. för helt år kr. 30, för halvkr. 15.00. Lösnummer 25 öre.
Adress: Clarté, och Box 429, Sthlm 1

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda vator i
sunda butiker.

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag. Slutplan 1-3, 2 ur. Stockholm.

UTGIVARE: Ake Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wijkström, Elisabet Tamm, Honorata Hermin.

REDAKTIONSEKRETERARE

Carin Hermelin.

Motingsnigt 10-12.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.

Kontorsstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.-, halvår kr. 3:50, kvartal kr. 2.-, Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text. — 20 öre per millimeter.

Tessida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928

Wahlströms Tryckeri Aktieföretag

Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Malmögatan 3, Stockholm. Telefon 488, 289.

Familjärer. Hyresredanden. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉN'S Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Herkulesgatan 14. Tel. 7775-7576. F. d. L. A. Västgatan 10. STOCKHOLM.

SPECIALITET. Familje- och arvskaver.

Bouttedningar, och testamenten, förvaltningsopdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Kungsgatan 6, 6 tr. Hiss. Stockholm. Tel. 14799. N. 101 50.

Tandläkare Birgit Stenström

Götgatan 55, motnag. 10:11, 16 och efter översens. Söd. 99 55.

Tandläkare Set Hedlund

Stureplan 13 (D. N:s hus) Tel. 12047 Motingsnigt 4-5 e. m. Kostnadsfri rådgivning

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå

ansk. ev. sjuksköterskor och enkla, även barnsköterskor. Vallhallaväg. 18, 86181, N. 241 13

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag. Elektriska Hjälpmedel, Induktionsapparater, Årdsbränskestrumpor, Bröckband, Ryggbjälare, Grossskrovarer och Guldvar, Betschallor, Långskyddare, Skötkannor, Ljuddynor, Damböjor, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillfråg oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special

Västergatan 66 (Ingång i Passagen) Bågar Jarlagatan 9 STOCKHOLM

Berliner Bock Dricka

Damernas Favoritdryck. Måttådderika. RÅSUNDA BRYOGERI A.-B. Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

DUCHATTELLER

från kr. 35. Chälänger 38 - Taddlöffer 60 - m. m. Danielsson, Metarog. 6. Tel. Sö. 766.

I hamn? LÄNGS HORIZONTEN

Regeringens mycket omstridda förslag inom arbetsfredslagstiftningens område är nu sjuvärd. Att tvistefrågor mellan arbetsgivare och arbetstagar är likhet med mellanfolkliga strider bör kunna lösas genom skiljedom istället för att gå till strejk och lockout, är ju en självfallen sak. En sådan jämförelse är också ett ofo-

RÖSTER UR VÄRLDSPRESSEN. Amerikas förenta staters regering har i högtidlig form riktat frågan: krig eller fred till Europa. Då detta ej finns någon "Europas förenta staters" regering, som kunde svåra Amerikas förenta staters, måste enskilda regeringar och den allmänna opinionen i Europa besvara Amerikas fredsuppepp.

Franska regeringen har ej obetingat anslutit sig till det Kelloggskas förslaget. De ha, med alltför många reservationer, snarare ställt sig avvisande. Enskilda röster i Frankrike ha höjts för det. Caillaux, f. d. fransk finansminister, har i en artikel — "Enande eller undergång" — framlagt sina synpunkter. Med orden: "on ne sert son temps qu'en le devançant" — man tjänar blott sin tid genom att ila den. Förväg inleder han sin artikel. Framför allt anser han Europas enande vara den närmaste vägen till varaktig fred. Han utvecklar grundlinjerna till det praktiska utförandet: nödvändigheten av en ekonomisk underbyggnad för förbundsverket, den europeiska intelligensens goda vilja och chauvinismens bekämpande.

Man vänder sig till den enskilda. Alla de människor, som äro fria från egen nytta — och det är det dessa, och blott dessa, som i alla tider ha varit upphov till allt framskridande i världen — måste vara ett stort uppgifter vänta dem. Outtröttligt måste de upprepa, att den gamla världens enande är en fråga på liv och död. — Vi måste ha klart för oss, att såväl politiskt tal som statsdokument besitta ett mycket trött begränsat värde, så länge de ej baseras på de mänskliga starka och fasta övertygelser.

Greve Coudehovsk-Kalergi, Paneuropas förkämpe, skriver i en artikel kallad Europa och antikrigsförbundet: "Motsatsen emellan den amerikanska och den franska ståndpunkten har sina rötter i motsatsen mellan den amerikanska och europeiska mentaliteten och i samma önskan som vi inse orsaken till dessa motsatsliga världsfördrag, ha vi också en möjlighet att så en brygga över dem. Denna möjlighet ligger i att skilja mellan det interkontinentala fredsproblemet och det europeiska. Finnes ett Paneuropa, så kunde utan vidare förenta staterna, Japan, det Britiska riket, Paneuropa och Sovjetunionen skriva under Kelloggskas fredsfördrag, på denna basis säkerställa världsfreden.

Märkligast är väl det faktum att den engelska regeringen i princip givit sitt instämmande. Den 19 maj i London överlämnade Chamberlain till amerikanska ambassadören Englands svar på Kelloggskas antikrigsfördrag. Sedan den franska ståndpunkten berörts och vederlagts, heter det: "Förenta staternas mål består — om vi rätt förstå det — där, att utan förbehåll eller inskränkning uttala den grundsatzen, att krig icke längre får användas som ett politiskt instrument. I detta mål instämmer den engelska regeringen till alla delar."

Chamberlain fastställer till slut att England blott kan underteckna ett liknande fördrag i förening med "The Dominions" och den indiska regeringen. Men såväl "The Dominions" som Indien hade förklarat sig i princip fullkomligt instämma med det föreslagna fördraget.

Chamberlain fastställer till slut att England blott kan underteckna ett liknande fördrag i förening med "The Dominions" och den indiska regeringen. Men såväl "The Dominions" som Indien hade förklarat sig i princip fullkomligt instämma med det föreslagna fördraget.

Behöver Ni

KALLELSER, PROORAM, REKLAMKORT M. M. utföras snabbt och billigt

Vänd Er till TIDEVARVETS Multigraph

TEL. NORR 282 43

HELPENSIONEN

Carlberga, Södertälje, motager ett begränsat antal elever på flickskolans alla stadier. Avgångsbetyg från kl. VIII med följande Normalkompetens. Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte.

Hersåtra Skola, Anna Sundin, Tel. Södertälje 532.

För unga flickor,

som genomgått högre flickskola, realskola, kommunal mellanskola eller fyraårig högre folkskola erbjuder **Etisk-pedagogiska Institutet** i Uppsala utbildning, dels för hem och familj samt sociala uppgifter, dels för kindergården. Ämnen: psykologi och uppfostringslära, samhällslära, barnavård, hälso- och sjukvård, matlagning, sömnad. För den sociala lära desutom konstitiotion, hemmets inredning, kläddomnad, vävning, världsreligiösa och engelska (språk och litteratur). Kindergårdsutövning, som desutom har slöjd, modellering, mallning, sång och praktik i kindergården, ger fullständig och grundlig utbildning i sitt fack med kompetens att förestå kindergården. Redogörelse och program på begäran gratis och franko, adr. Etisk-pedagogiska Institutet, Uppsala.

Redogörelse och program på begäran gratis och franko, adr. Etisk-pedagogiska Institutet, Uppsala.

TYSKLAND HAR VALT.

De tyska riksdagsvalens utgång blev en oväntat stark framgång för vänsterpartierna, d. v. s. socialdemokrater och kommunister i främsta rummet och ett motsvarande betydande tillbakagång för högers, framförallt de tyskanoniella. De tyska partierna är till antalet så många, att man knappast kan tala om dem annat än gruppvis, där namnen högers, center, vänster högers, radikal partier, till vänster, ställas sida vid sida, till närmast genom en mer eller mindre tydlig gränslinje måste anses tillhöra närmast intilliggande samlingsgrupp. Vissa partier utmärkt ouppörligt för tillvarogande av vissa yrkesgruppers eller befolkningsklassers intressen. Omkring 30 partier deltog i de nyss avslutade valen.

I detta virrvarv pekade segern som vann av de tyska socialdemokraterna mot klara och tydliga mål. Om ett samarbete mellan socialdemokrater och kommunister skulle kunna möjliggöras, något som tydligen mycket beror på vilken ställning Moskva kommer att inta, vore det tyska arbetarpartiet starkare än något annat i världen. Anmärkningsvärt är i den katolska centern i stor utsträckning övergivits av röstande just ur arbetarklassen.

De åtgärder som man väntar skall bli följden av denna våldiga seger är främst reformerandet av rättskipningen, som ännu lider av fördomstulthet och bär märken av reaktionär uppfattning. Långt gående social lagstiftning är också bli en följd av valens utgång.

Sär men intet minst bör man lägga märke till betydelsen av de tyskanoniellas besvärande för en fredlig utveckling. Med sin revanchepolitik och kinspolitik till ytterlighet nationalistiska åsikter har de tyskanoniella varit Latocnopolitikens och den fredliga utvecklingens främsta motståndare.

På detta område har man mycket att röttopas av den vilja som det tyska folket genom valet lagt i dagen.

GASKRIG.

Samtiden har blivit ställd på ett prov. Huruvida provet består är inte ätt att veta. Det är inte troligt att så skett men betydelsen av ja eller nej är våldig. Förra söndagen exploderade i Hamburg i en kemisk fabrik en tank, som innehöll fosgenas gasen, som är en krigs utvärvar medel och innan den hunnit skingras av vinden hade hundratals människors angräpits, några så svårt att de dog. Växterna förbrändes och djuren döddes av giften. Eftersom gasen i lindrigare fall inte omedelbart dödar och inte ens till en början kan språkas som sjukdom, följde efter explosionen dag efter dag nya rapporter om dödsfall och nya fall av gasgaskada som måst intagas på sjukhus. Tills man inte kunde genomkända vidden av den förtärande makt, som blivit löslöslapp.

Skräcken och avsky för denna händelse har varit stora i alla länder. Man har vidtagit undersökningar för att utlösa huruvida fosgenfabrikation i Tyskland i en sådan utsträckning som är förenlig med Versaillestraktaten. Man har försökt konstatera om gasen tillverkas i Södertälje, något som visat sig inte vara fallet, och man har anmärkt på den världsloshet, som varit den närmaste anledningen till olyckan. Gasbehållaren lårl nämligen ha varit illa eftersedd och rostig.

Under tiden glömmas man att händelsen egentligen bara är en bild till ett annat av förtärande arbetet på att det må ske i ännu större utsträckning. Ett krig skulle ju den omständigheten att gasen förtärande ut från det egentliga Hamburg ha varit en misräkning, eftersom dess verkningar minskades därigenom. Man är ense om att en tank är en smäsk i jämförelse med den gasmängd en luftförlita i sina bomber kan medföra.

Samtliga är man angelägen om att på intet sätt lägga i dagen någon efterblivenhet genom att inte vara med på gaskriget. Det finns ju gasmasker och säkerligen kommer man att uppfinna allt effektivare hjälpmedel.

Det tycks emellertid som om var och en här måste träffa ett val. Säger ja eller nej till en främtil, sådan som den skymtar genom händelsen i Hamburg. Säger man ja är den ingenting att vänta på förutom att du betyder ett stort mått av förtärande och ett stort mått av ständigt i den ständigt på sklar, att inte ens ratificerandet av antikongventionen kan vara tillflyktsorten. Den lämnar dock alltid rum för nya förstörelseformer. Ett nej måste bli ett nej över hela linjen.

Kommunala flickskolan

Tidevarvet har vid upprepade tillfällen framhållit sin syn på frågan om den kommunala flickskolan. Senast med anledning av remissdelatton om kungl. Maj:ts proposition, som i onsdags seglade i hamn tack vare att regeringen detta år tog stöd av högers och bondeförbundare. Första kammaren var halvton, åhorar- och referentlänkare var tomma och varken entusiasm eller vrede nådde större mått. Kammaren antog förslaget utan votering.

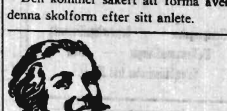
I andra kammaren var striden livlig. Tyvärr tvistades dock så gott som utelundande om vilka betingelser som fattades i fjol och hur dessa borde tolkas i år. Själva saken om vilken skolform som kunde anses bäst lämpa sig för flickorna hölls mera i bakgrunden. Andra kammaren biföll förslaget med 705 röster mot 91.

Statskammaren har nu fattat sitt beslut. Den dubbla anknytningen är alltså fastställd. Måtte striden mellan sex- eller fyraårig bottenskola härmed vara slut och krafterna frigöras till arbete för skolans befriande från klassystemets obehagliga läsar.

Utän tvivel ryms det mycken sanning i herr Rydens yttrande att det ligger en verklig skadegörelse för hela vårt skolväsen i att man skapat denna uppöppelse rent politiskt och oberoende av saktliga synpunkter. Om man valt öppna och redliga förhandlingar med dem som varit intresserade för saken, hade man nog kunnat komma fram till en lösning, som omfattats med sympati från alla håll.

Tyvärr har statskammaren också fastslagit den långa skoldagen för flickorna och i en hel del avseenden skattat åt slagordet "den kvinnliga ungdomens egenart". Men livets gång bestämmes lyckligtvis ej enbart av riksdagspartiers kompromisser. Ungdomen har den egenarten att vilja gå sina egna vägar, och den kvinnliga ungdomen kommer ej att låta sig ledas av gängna tiders ideal. Den vill stå på egna ben — därför vill den lära sig ett yrke och klara det praktiska livets bestyr. Men därför vill den heller inte sitta på skolbänken upp till 20 års ålder.

Den kommer säkert att forma även denna skolform efter sitt anlete.

Blomstrande och kärnfrisk

Hon njuter av sport och friluftsliv.

Sanatogen väcker kroppens kraftkällor, stärker nerverna, ökar viljan och verksamhetsbehovet, varigenom de dagliga plikterna gå som en lek.

Den ökning av styrke och nervkraft, som Sanatogen giver, är av största betydelse och viktig för välförhållandet, särskilt nu!

FERIE- och SOMMARTIDEN, ty först då får man fullt utbyte av vilan och fridlden.

Sanatogen beståndsdelar, äggviteämnen och glycerofosfat, skapa blod och muskler och återupbygga nervsystemet utan att belasta kroppen med fettbildningar.

I över 24,000 läroanstaltanden erkännes Sanatogen som det rätta medlet vid alla svaghetstillstånd.

Barnmjölk för barn och småbarnning med utvänd styrke- och nervnäringsmedel

Sanatogen

som rakt skänker Eneri åter full vigör. På alla språk samt i fräns- och kem. affärer från Kr. 1:75. Också näsare upplysningar, så i flytt och inlåsd kupongen. A. B. Sanatogen, Kungsgatan 59, Stockholm 1. Tel. 121 95.

Sänd mig gratis och franko Sanatogenprov och broschyr.

Name: _____ Titel: _____ Adress: _____

TRE DAGAR Ett dagsverke Skall ont med ont fördrivas?

Det har fallit sig så att Fogelstadförbundets pingstmöten varje år har bevästas av någon eller några framlingar — eller rättare sagt av vänner från något annat land. Det har varit så märkvärdigt för dem, som tillhör förbundet efter att ha gått igenom en kurs på Medborgarskolan, att i dessa förbundet närliggande föreläsningars ord och omöden kunna utläsas av dem hänt under mötet. Ty så självfallet tycks det en, att allt vad som är roligt och märkligt och överraskande nytt och vackert skall rymmas inom ett pingstmötes dagar och i fulla mått skänkas på Fogelstad att man är lika partisk i sitt omdöme som ett barn gentemot sitt hem och sina föräldrar. En spegelbild kan ibland vara förklarande till verkligheten.

I år var den främmande kamraten på Fogelstad en kväterska miss Marion Fox från England. — Jag har sett grupper av män, sade miss Fox, som i Tyskland i djup gemenskap arbetar för Tysklands framtid genom att arbeta för Tysklands själ. Nu kommer jag till Sverige och här finner jag på Fogelstad hur kvinnorna gör det samma. Jag tror att mäns och kvinnors samhörighet är mycket viktigt. Men jag förstår också så att kvinnorna genom att arbeta så som här sker, uppnår det oändligt viktiga och stora att få arbeta som människor, bara människor, i främsta ledet för framtidens själ. Och därigenom förverkligas något av det viktigaste som vår tid innehåller, möjligheten för kvinnorna att få göra sin insats i öppet arbete, utan att ständigt hållas i huslighetens bakgrund. Det ligger så mycket stort fram för oss och så mycket lyckas. Vår tid är en underbar tid. Jag har känt Fogelstad bara några dagar men jag vet att jag kan resa tillbaka till mina vänner i England och Tyskland och säga, att också här förberedes den nya tiden så som vi önskar och hoppas.

Miss Fox' ord få bli en spegelbild av pingstmötets innebörd också för de Fogelstadförbundare, som var förhindrade att närvara. Ty det lilla meddelande om programmet, som förmedlats genom Tidevarvet är en bristfällig skildring av pingstens

händelser. Det är heller inte lätt att i en beskrivning med ord binda just det, som är det väsentliga på Fogelstad, samhörighetskänslan, den förhoppningsfulla åretslysten, frimodigheten. Så får skildringen bli bara en fullständigare upplysning om programmet för de tre dagarna samvaro.

Av de åtta kurser som hittills gått ut från Medborgarskolan, vårkursen 1928, som ännu pågår, oräknad, var ingen kurs representerad med mindre än fyra deltagare. Tillsammans var antalet 85. Den för varje år allt större skaran hade beretts rum genom ett sinrikt tillvaratagande av oändliga utrymmen i nyinredda förtäffliga salar och sovrum. Men förbundet ville gärna till ett annat år se skaran ytterligare ökad. Därför beslöt att av förbundets tillgångar anslå ett belopp till resebidrag till nästa pingst. Vidare beslöt man att skänka en summa som stipendier till årets treveckorskurser.

Så var det föredragen. Fröken Tamm talade om Tidens prägel. Men över hennes tal skulle också kunna sättas titeln Vad Fogelstadförbundet vill. Och det kunde i vidaste bemärkelse bli den samlande titeln över innebörden både i fru Elin Wägners föredrag om 1918—28 års krig, d. v. s. kampen mot kriget, lektor Emilia Fogelklous om Barn, kvinnor och män, Dr. Ada Nilssons diskussionsinledning om Kvinnan som maka, moder och samhällsarbetare och fröken Ebba Holgerssons om Frågor eller partier. Ty i föredragen såväl som i diskussionerna som åtföljde dem återfanns den bärande tanken, att fastän vi inte vet så precis hur vi skall lösa dessa jätteknäpande problem, att vi i kan stå och peka ut en enda väg för alla att gå, så vet vi och vill vi en sak: att vi en och en, var och en, må komma fram till en övertygelse och sedan gemensamt och med fast hjärna av varandra i samförstånd söka oss fram till dess verkligande. Och den inre övertygelens fullbordande inom oss innebär det som rektor Hermelin i sitt föredrag om Det dramatiska i historien ville kalla vårt dramatiska ögonblick.

Fru Elsa Björkman-Goldschmidt

Vår splittrade tid med dess snabba och ständiga växling tycks ha något behov av att se tillbaka på enkla och lugna förhållanden, på ålder då livet var mer säkert i såklara trakter. Memosera finna många läsare och hembygdsoversiktningen mycket föreställa.

Elsa Carlsson har kallat sin debutbok för roman, men denna »Ett Dagsverke» åter i gången idt komma fram så starkt, så rikt, att man tror det är den, som till stor del gjorts fört. Det är sköna boken. Dessa skildringar från bondefolkens liv på 1840-talet i Dalaland är också utomordentliga, skrivna med denna formen att träffa just rätt ordet, denna självklara enkelhet, som gör att skildringen strax står för en som levande verklighet. Med ett enda ord, originellt valt, får hon oss ibland att se en människas fysionomi och vad mera är, något av det väsentliga i hennes väsen. Detta, en frisk humor och de präktiga typer hon haft att skildra, lärer oss göra många roande och intressanta bekantstyper.

Skildringarna är knutna till en bestämd gård och bokens huvudperson är först husmodern där, som med klart förstånd, vid blick och hårda dagsverken hjälper mannen att få både gården och välsändat stora. Hon är ypperligt skildrad, allt ifrån början, då hennes enda dotter kommer till världen och senare då man träffar henne på ett husförhör, där prästen förgäves söker överstå bönerna att ge anslag till en fastäggar. »Då hördes den i den knarande trappan och en stund tydde mor Kersti breda gestalt den låga droppningen. — Kersti blev varm av iver, hon ställde sig mitt på golvet, i sin tunga svarar sidensräkning, och i det breda, något grova ansiktet lyste ögonen kloka och goda. — Hon skräddade lute ordens» — och senare gick anslaget till fastighets ägaren. Man möter berättade om sina Upplevelser från det nya Ryssland och miss Marion Fox om sina upplevelser som kväterska i England under kriget och i Tyskland efter kriget. Och fru Edith Granström-Knafl uppfyllde sitt löfte från i fjol och föreläste om färg.

Kvällarna var upptagna av samkväm med sång av blandad kör och solösning av fröken Maj Söndén. På pingstdagens kväll var alla mötesdeltagarna inbjudna till fröken Tamm. Den kvällen avslutades med upplysning av fru Lundequist.

Tre dagar av livaktighet och lycka — det kändes vid skilsmässan vid deras slut att något visserligen åter hade hänt, som fast band Fogelstadförbundet samman.

C. H.

När man vill försöka tänka för lösning av ett problem som detta kommer den känslan: Världen är så stor, så stor Lasse, Lasse liten, större än du minns tror, Lasse, Lasse liten.

Den närmast liggande frågan är, hur skall människans bli god — huru skall jag bli god — och huru skall jag kunna hjälpa andra att komma ifrån det onda.

Ehuru ingen nått fulländning i allt gott ha dock alla det uppdraget att geiva sig för att befrija det goda. Alla ha större eller mindre benägenhet för gott eller ont.

Vi tala om snälla och elaka barn. De goda behöva glädje och ljus och äga ljuset inte i sig. De elaka behöva glädje och ljus. Ljus så starkt att det förör tränga igenom alla höljen som skugga deras innersta.

För den svärmögige och med öar- ter belastade framställes den elaka den gode som mörker värt att efterlikna och den mörke i hägen, som sett med avund på den gode, vet väl att han ej är lik den och ej kan komma in i hans hölje om han är sökt. Att ständigt höra om det goda och om den gode hjälper ej, kanske hjälper det honom bättre att känna och njuta av det goda — av det som är gott.

Det är lidande att vara sjuk, det är lidande att vara elak och rånfull, det är lidande att vilja tillägna sig det man icke får. Icke alltid är kuren: ont skall med fördrivas, den nyttigaste.

Om något är får salt lägger man icke på mera salt eller något för surt slår man icke på mera ättika.

Den som har ett häftigt och vresigt sinne med benägenhet att gå benne flera gånger i boken, sitt inför döden. Mor Kersti är den som framstår kärast. Hon tillhör den gången tid och som man bättre på avstånd kan se helheten, här förf. lyckats ge henne den rening vi gärna kalla klassen. Dottern, Mali, har tydligen stått fört, närmare och ej kunnat ge henne samma helhetsintryck. Men man får se många fler sidor hos henne. Man följer henne från barndomen i hennes lekar, i det hårda arbetade modern lik henne göra redan som 11-årig. Man känner henne vakna till människliga och i den eljest sakrika, rätt kärva stilen kommer det veka fram, sparsamt och mycket vackert. Man följer henne i stadsbensjonen, dit modern vill ha henne för att dottern skall lära, vad hon själv måst försöka, men öken för att mor Kersti är en liten smula högfrågig. Mali blir gitt med den man hon älskar, som välsändet Gävvarner och när hon blir änska skade hennes sinne skiftande landskap med mörka skogar och färgglada ångar släpats ut till en grå,

onda ord hjälps ej av att mötas av samma sinne.

Ett barn kan önska att få något som är roligt eller smakar gott, men barnet är elakt och har ej förtjänat att få sin önskan uppfyllt. Kanske står barnets hägt till socker. Det vill så gärna öppna skåpet där sockret förvaras, men dörren är stängd. Då föds den tanken att på nått sätt öppna låset och därmed har den kunnat uppnått, som blivit mången till snara. Det är intet ont att önska socker, det kan vara behov som bör tillfredsställas.

I gångna tider har ej mycket socker hört till »nodtörftigt underhåll». Nu är socker ett av de billigaste nötnings- och näringsmedel.

För de många platser dit barn, yngste som äldre, med mörk hög samlas för att skyddas för samhälls frestelser och för att samhället för dem skall skyddas, torde det vara till väsentlig hjälp om skyddslingarna finga njuta av det kärä socker.

Tretiofem barn kunna få två bitar socker vardera per dag för 7 öre. Ett plus av endast två bitar till den vanliga ransonen kan mildra mängden bitter känsla. Om barnen allt som oftast finga sitt lystmäte av socker och sockrade bullar skulle deras tankar få hjälp att ej tråna till sockerskåpet.

Det är en känd sak att ett litet fel kan få en stor maskin att gnissla. För att få detta fel avhjälpt behövs en stor reparation, endast det att upptäcka var det är och bota det på rätta sättet.

Elisabet Westling.

V I S T Å T I L L T J Ä N S T

<p>Armatyr</p> <p>ELEKTRISKA ARMATYRFÖRÅLNINGNS A/O. Smakfulla Belysnings Armatyver. Elektr. kok- o. värmeapparater. Radio, Torrbatteri, Ackumulatörer. Sveavägen 49 Telefon Vasa 140 90</p> <p>Bordsvatten</p> <p>Drick</p> <p>Ramlösa-Vatten</p> <p>Vårt lands enda naturligt alkaliska bords- & hälsosvatten.</p> <p>Damfrisering</p> <p>Lindberghs Salonger</p> <p>Norr 165 77 Storgatan 6</p> <p>Dammugare</p> <p>DAMMUGARE och GOLVBONARE av alla slag uthyras billigt med och utan hjälp. C. H. SMITH Norr 248 40 Regeringsgatan 67, 8 tr. Norr 47 60</p>	<p>Fotomagasin</p> <p>HOLLINGERS FOTOMAGASIN</p> <p>11 Malmskillnadsgatan 11 Stockholm Tel. Norr 106 81</p> <p>Förgyllare</p> <p>CARL BERGLUND Inramningar av tavlor, — Förgylleri- och Glasmästeri Mästaremselgatan 42 N. 24228 Verkligt billiga priser.</p> <p>Gravör</p> <p>Herrgården Apollonas Etc. E. Östling Tel. 11286, Norr 4921</p> <p>All slags gravry och stämpling av monogram & papper och kuvert utföres till billiga priser.</p> <p>Hemslöjd</p> <p>Allt för heminredningar</p> <p>Möbelytter, gardiner, draperier, mattor m. m. HILDA FRIDHS Textilateljé Kammakareg. 40¹, Tel. 126 90</p>	<p>Idrott</p> <p>S. K. C. F. K:s förteckning finnes att köpa å</p> <p>EXPEDITIONEN Slussplan 1-3, tel. N. 28243 Pris 5 Öre</p> <p>Kristall</p> <p>KRISTALLLAGRET Jakobsbergsgatan 41 A Vid öberopande av denna tidning lämnas 10 % rabatt.</p> <p>Kappor</p> <p>MODELLEN Drottninggatan 32 Tel. 137 28 Tel. Norr 18363 har den Kappa Ni önskar</p> <p>Kemisk Tvätt</p> <p>Berglunds Kemiska Tvätt Gardiner tvättas och spännas 30-årig praktik Jungfrugatan 28. Tel. 782 70</p>	<p>Modeaffär</p> <p>GLAUMANN'S PÅLS- och MODEMAGASIN 56 Klarabergsgatan 56 2 min. fr. Centralstat. Tel. Norr 080 *För varje kund en hatt som klärs</p> <p>Optiker</p> <p>Köp och reparera Edra Glasögon och Pincene hos A. HELLSTRÖM Drottninggat. 81 a Tel. N. 245 56</p> <p>Parfymaffär</p> <p>RING NORR . . . 116 11 och vi hemsända varor PARFYMAFFÄREN ODEN Odengatan 15</p> <p>Strumpor</p> <p><i>Letterstedt</i> STRUMPSPECIALIST Drottninggatan 21, Stockholm</p>	<p>Sjukvårdsaffär</p> <p>RING NORR . . . 116 11 och vi hemsända varor SUKVÅRDSAFFÄREN ODEN Odengatan 15</p> <p>Specialaffär</p> <p>Köp <i>Lucks</i> utsökta Kaffeblandningar, Konfektyrer egen tillverk, PERCY F. LUCK & Co.</p> <p>Tenn</p> <p>Firma »Svenskt Tenn», Strandvägen 5 Utställning och försäljning av alla slag av TENNVAROR Urnmakare</p> <p>Köp och reparera Edra UR hos A. HELLSTRÖM * Ur på förmånliga villkor Drottninggat. 81 a Tel. N. 245 56</p>
--	--	---	---	---

En annons

i TIDEVARVET träffar den publik Ni söker. Annonsera i vår tidning.

Från David...

Forts. fr. sid. 1.

Vilken betagande glädje i teckning och färg hos "Frankrikes Correggio", Prud'hon i den älsliga familjgruppen, Mme Anthony och hennes barn. Man kommer också ihåg ärligheten i hans melankoliska självporträtt och den romantiska nakenheten hos *En ung zeyfir*. *Melle Mayers drag* — porträtt i svart och grå — har konstnären sett med förälskelserns ögon. Chassériau, som i sin utpräglande konstnärlighet upptagit och sammansatt impulser från sina båda lärare, fienderna Ingres och Delacroix, fånglar genom den monumentala dubbelbilden av sina systar. Det är förtrollande systar. Likadant klädda i röda schalar står de i ädel och stilla pose, men den varma koloriten kommer en del tro på deras livfullhet. Häftets av omvänd poesi mättade interier kommer oss att förnimma sammanhanget med våra farföräldrar. Så ha dessa väl musiker och poetiser i väl inpränerade rum, dit den onda yttervärlden ej fick lov att tränga. Boulanger är representerad genom det behagfulla porträttet av hustrun.

På samma vägs, bredvid Ingres, hittar man den för nutida begrepp mest fascinerande konstnären på utställningen, Daumier. Den roll han spelat för modernt måleri förefaller naturlig, hans väsen har ju så mycket gemensamt med det, som vibrerar i vår tids psyke. Att hans samtid icke förstod honom förvärrar ej. Han var "före sin tid". Hans litet cyniska människoskildring är ofta elak men bitande träffsaker. Som karikatyrtecknare är han djupt allvarlig och som konstnär i övrigt har han ett ens av karikatyrtecknare kvar. Dräpelig är hans fantasi, och ironin går genom mårg och ben. Man känner på sig, att han fångar det väsentliga. Något som skär. Han framställer naturalistiskt en scen ur livet, men man begriper, att under de yttre åthärvorna, sker något annat, som är det, som verkligen sker. Är icke luttan laddad kring *Kopparsäckens målaren*, som i den dammiga kammaren letar bland prallande pappersblad, och darrar man inte av spänning vid åsynen av *Brottaren* — om en minut skall utgången vara klar. Märk i porträttet av *Berlioz* ett ansikte, som tycks tillknäppt om en väldig historia, och se i *Tjuvarna och såna*, hur det skimrande, varma dunklet är bräddat av en tilldragelse oerhörda styrka. I teckningarna se vi exempel på hans bestickande förmåga. Jag tror knappast, att Daumier är särskilt godt förtärad på utställningen, men, det som finns, är ändå tillräckligt för att skaka och väcka den mottaglige.

På ena kortväggen dominerar Corrot, som förekommer i ett dusin dukar forutom några betagande teckningar. Han återger med näiv känsla *La douce France* såsom spröd idyll i insvept i skir silverslöja, och hans fina landskapsmåleri är ju i hög grad välskott och omtäckt. Den franska småstaden med dess rörande stillastående liv (*Locktornet i Douai*) beskriver han också. Kanske han är mest i sitt esse i naturstämningar, vilket ej hindrar att han som man vet, även som figurmålare är utomordentligt (*Dam i blått*).

Mitt emot Corot på motsatta kortväggen hänga Géricaults tavlor. Här träffar man på en kraft, som hänsynslöst bryter sig ur schablon och stilår, och som på sin tid både förfärdade och befruktade. I den Nationalmuseum tillhöriga *De avhuggnas huvudena* ha vi ju alltid ett eklatant exempel på konstnärns förklarlek för sensationella och hemsa ämnen, vilket nu kan ytterligare observeras i skissen till *De skeppsbrottna från Medusa*. Måleriskt briljant avbildar han *Sinnessjuk kvinnan*. Det är roligt att se honom som hästmålare, en genre var man har tillfälle att studera honom vidare bland teckningarna.

I den inre salen har ena långväggen helt upptagits av Géricaults efterföljare och andliga släktinge Delacroix. Här är man mitt uppe i romantiken och befinner sig inför dess passionerade franska ledare. Man försöker i koloristisk glöd — här är inte teckning längre huvudsak, här är det färg. Det vimlar av orientalistiska motiv med brokiga friser, praktfulla hästar och vildjur i häftig rörelse under effektfulla turkosblå. Historien, dikten, dramatiken ha fått släppa till ämnen. I förestunden till *Sardannapals död* kan man övertyga sig om, att inga attiraljer och tillbehör saknas för att göra den fantastiska sagopraktens fullständig. Med nöje ser man, hur denne feberaktige äventyrsbildare själv såg ut i *Självporträttet*. *Chopins* mänskligt vackra, bleka, lidande drag fastnar i minnet, liksom *George Sands* intellektuella profil, *Delacroix* smärk för österlandets bestyrkes ytterligare i riktigt urval av akvareller och teckningar.

En mycket reproducerad tavlå blir lätt som en för ofta spelad melodi — banal. Men liksom det finns melodier, som trots alla påfästningar icke kunna banaliseras, finns det tavlor, som trots de till lära uppräpade, ofta dåliga, reproduktionerna, dock själva ständigt på nytt verka lika friska och obsmittade. Ena reflektion gör sig också framför Millets *Angelus*. Låt oss kalla den utställningens klenod i den mening, att den särskilt är ägnad att till vida kretsar förmedla förståelsen för den franska konstens utrycksfullhet. Den anses sammanfattande något av det värdefullaste i fransk egendom. Frankrike bör tycka om, att utlandet uppfattar denna aptotes till bön och arbete som en symbol för den franska själen. Men bön och arbete är

icke blott den franska utan den mänskliga tillvarons grundtillstånd. Det är därför den lilla, svagt epal-skimrande tavlan med sin andaktfyllda ro över den odlade jorden och de arbetande knäpna händer gripes så mänskligt. Om och om igen försätter den människohjärtan i vördnad, ty den berättar med konstens förklaring om något, som vi alla oklart först varit vana heligt, nämligen vårt dagliga arbete och bönen över vårt dagliga bröd. Med stilla höghet visar Millet oss liksom i en förädlade spegel situationer ur vardagslivet. Moderligt och omöjligt intager de små skälmer. *Demokratt* är karaktäriserande ett klokt och sympatiskt ansikte. *Havsstrand vid Gréville* har nära nog ett släktinge med Van Gogh. Millets innerliga framställning kan man dessutom få lära känna i teckningskabinettet.

Medan vi ännu äro kvar i inre salen, låta vi ögonen vandra till Troys porstinglänsade dukar, där kör med *sidenhåll* dricka vatten ur *siden-dammar*. Vidare betrakta vi Rouseaus distingerade landskap. *Dammiskogsbrunet* ger något av den varma sommarntan, som doftar. Duprës röda blommande marker under farande moln väcka samma längtan till sommarens härlighet.

Utställningen heter "Till Courbet", och måhända sist men icke minst bereder sig besökaren att anamma honom. Den strid, som i detta framkallats av och brust kring denne oppositionelle konstnärsgestalt, har länge sedan tystnat, men hans lidelsefulla temperament gör alltjämt intryck på åskådaren. Man blir förstjätt åt *Självporträttets* grandezza. Porträttet av *Berlioz* är intressant att jämföra med Daumiers porträtt av samme kompositör. *Mansporträtt* är en ypperlig människoåtergivning. *Dens skönhet i landskapet* breder ut det i franskt tycke bedånande röda häret i all dess blonda djärlighet. En mjukt gestaltad nakenhet stiger fram ur *Källan*. Courbets stora, välbekanta målning *Flickor vid Seinen* sysselsätter nog dock allra mest. Där ha vi riktigt förgångna livjuvande flickor. Dessa flickor, som lättjefullt och med oemotståndlig abnodon sträcka sig i gröngäret i sina utpyntade kläder, måste dock charma i alla tider och i trots av alla åsikter.

Ovanstående ville i grova drag inretuera en orientering på den förmåliga utställningen. Om man där-

Gymnasister för tjugo år sedan

I dessa dagar förvaras den vita mösan av en stor skara unga människor, för vilka skoldagen alltid nu blir ett minne blott. Utan tvivel häns detta för de flesta som en lättind; man tröttnar till slut på skolbänken, om man också en gång har trivts där, men ändå ligger för många just gymnasietiden, några av de receptiva tonårens läroår, i sin viss minnets gläns, som ej förblenkar.

Äck, det var ju då, man hade ungdomstve och närhet som att väcka ta upp all världens problem till diskussion!

Glada minnen från en lycklig gymnasietid för 20 år sedan stego upp över medvetandets tröskel, när underkänd i vinstas läste om gymnasistdiskussioner i kvällsbladet i Stockholm. Vist är ungdomarna nu oändligt mycket djärvare uti sin vil, men vi hade en punkt gemensam: kravet på riktiga att få ta upp till diskussion inte minst sådana ämnen, som vi inte behärskade! Vad skulle ungdomen strängt taget annars diskutera? Offentligt behöver det dock inte vara.

Men om man aldrig försöker flyga, så komma aldrig vingar att bära. Jag glömmen inre första gången jag var med om en diskussion på vår gymnasieförening i en av Stockholms flickskolor. En vanligt stann pedagog slank rytt in på lärarinnrummet för att enligt föreständarinnans önskan förmedla å lokalerna, men i klassrummen fändes vi klubban själva, alldeles ostörda vid allvarliga diskussioner om "sann bildning", inledd av en flicka ur högsta trösten. Inläggaren voro många. Vad visste vi i vår grönska om sann bildning? Men det ger en sådan egenförmög upplysande lyckoökända för en ung människa detta att ha rättighet att kasta blott med stora frågor och vackra ord, att öva sin tunga till formulerare de många gång grumliga tankarna, som görs trevande försök att arbeta sig fram.

Sociala och politiska frågor intresserade oss mycket på den tiden. Intresset frågan, socialismen, kvinnofrågan var uppe, och säkert fick många ungdomar just under sin skoltid väckande intresse för social gärning. Det valgjänge var de gemensamma diskussionerna olika måttliga och kvinnliga gymnasieförstärningar emellan, och flera gånger var den så benämda rösträttsfrågan dagens ämne, ty där kunde ju stridens vägor gå höga. Anläggningen var man entusiastiskt för eller intemigt emot; ingen just var ljum. Jag minns en långhärr, skaldisk pångling på *Norra Real* med svavigt kända hälsok. Itän framställde med såhnd Honorik kvinnofröden om till försäys. Inte precis med sköna Helena som exempel utan *Isabell* sådana förtärrliga drag som Hektor och Odysseus tomas fruar.

Flickorna blevo honom inte svaret skrydligt utan repiklerade med en ångad, om till antecknar krigsbilder av Meissonier och Vernet, vilka ju kändes godt igen från reproduktioner, och där "La Gloire" förhärligas, samt Baryes djurnämningar och Gros' *Flick vid vudu* med underligt modern kolorit, har trögen det hu-

skilles och Hektor vore våra måliga vinnare böga ideal.

Friskare än vanligt gick det till en gång på *Nya Elementar*, vars S. U. H. stod som inbjudare. Jag kan inte uterina mig, om någon lärare var närvarande, men rektor hade satt sin vilkor för att både flickor och pojkar från andra läroverk skulle få inbudas, att ett par fruar skulle vara med. Deras förorsatt däröver läste emellanåt i den sordidn på ungdomen, och själva vittnade de, att de inte på mången god dag haft så roligt.

Programmet var stortatt med en större underhållningsavdelning som inledning: musik, deklamation och ett otroligt lärt föredrag av ett 17-årigt professormäpme om den tyska Niebelungedikten med citat på medeltidspråket. — Vi var vist mera imponerade än egentligen roade och långtade till pausen, då vi fick oss en svangom före de betra duster, som komma skulle.

Diskussionen var utom att fråga ämnenas höjdpunkt. Studeranden X, ur andra ringen, däravande 6:2, inleddes frågan om kvinnans politiska rättigheter med ett förlöflande sådligt och sympatiskt föredrag, som gick ut på fullt likställda båda könen. Odet begärdes omdebatt av studeranden Y, den första bästa vän, som var en konservativare kynne och som väl hade förberett sitt mötning, elegant inlett med citat av *Faust*: *Kvinnan tige i församlingen!* Men kvinnan hade inte lust att tige den gången åtminstone. Nog vore gymnasistflickorna på den tiden betydligt byglare än pojkar, då det gällde att yttra sig på de gemensamma diskussionerna, men alltid var det mera imponerade än kvinnorna. När var salvsfullt utan min deklamation om rösträttsens värd för kvinnans kärlek och slutade med en patetiskt tillt förläring: "Jag tycker, att kvinnan har det så bra som hon kan ha!" Flög en liten fröken upp från sin bänk med kinderna blösnande, lika mycket av iver som av flickaktigt förförare över att hon vågade begära ordet. För att få utlova, att om en flicka blev K. A. R. så nog skulle hon gifra sig ändt! Så för det delvis var rösträttsen inte det minsta farlig.

Någon resolution kunde ju aldrig bli fråga om efter dylika sammandrabbningar, men det var ju livligt heller mening. Man skildes åt i en livlig ämnessamling, i regel kraftigt befat i sina egna åsikter — men kanske dock någon liten synpunkt blivit väckt eller ett intresse blivit fött. Faktum är, att somliga av dem som var med, ännu efter flera och tjugo år bli på gott humör borta vid minnet av de där ungdomliga kamplada diskussionerna över samtidens problem eller livets gåtor.

Maria Tammo-Göteborg.

REVOLUTIONERANDE NYHET.

MOTORCYKELJULET

"ÖWA"

Motorkraft i varje herr- eller damvekeped. Framfärdare velocipedin till 40—50 km. i tim.

70 kilometer på en liter bensin.

Lättast. God baktogare.

Obs! ÖWA är körkortsfri och skattefri. Obs! behövs blott registrera tillståndet med cykeln som vanlig velociped.

Är försäkt med generator för elektrisk belysning.

Pris komplett med filigrans, magnet, gaffelstreckning, broms, extra kraftiga örrar och till, ständigt skärm och redskap. — **Kr. 195:—**

Agenter antagas. Begär prospekt.

Generalagenten
AKTIEBOLAGET
Gylling & Co. Telog. Ad.
K. 1897 R. Regeringsgatan 12, Stockholm.

MONTERAT